

Rogla 2025

Letošnji tabor je potekal od 6. do 12. julija. Pri izvedbi tabora ni prišlo do bistvenih sprememb-organizacija je potekala v izvedbi ZOTKS in občin Zreče, Oplotnica in Mislinja, podprli so ga še Društvo ljudske tehnike Zreče, podjetja Unitur d. o. o, Sklad za naravo Pohorje, Zavod za varstvo narave OE Maribor, aktivnosti na taboru pa je podprla tudi Pot med krošnjami Pohorje d.o.o. Razpisane so bile geološka, botanična, ornitološka in arhitekturna skupina, na letošnjem taboru pa smo dodali še skupino za vodne organizme. Vse skupine so bile polno zasedene, zato se je tabora udeležilo 20 mladih raziskovalcev, kar je bilo največ doslej. Letošnje vremenske razmere nam v času izvedbe niso bile naklonjene, saj smo bili že na robu zimskih razmer, zato je bilo žal nekoliko manj terenskega dela.

Slika št. 1: Udeleženci tabora (foto D. Kotnik)

Geološka skupina je že stalnica raziskovalnega tabora na Rogli, zato je letos nadaljevala z zbiranjem kamnin, mineralov in fosilov. Geološka skupina je glede na vremenske razmere v prvih dneh tabora nekoliko prilagodila program dela.

Ker so bile tri članice prvič na taboru, je bilo potrebno najprej spoznati teoretičen del kot pripravo na izvedbo terenskega dela. Na začetku so zaradi slabega vremena preskušali tehnike prepariranja na primerkih fosilov in mineralov iz drugih nahajališč, ki jih je mentor prinesel s seboj. Ko so se vremenske razmere izboljšale so večino časa namenili terenskemu delu. Obiskali so skoraj vse pred začetkom tabora predvidene lokacije v okolici Rogle, kamnolomu v Stranica, Štravsov kamnolom v Skomarju in oba kamnoloma v Cezlaku-kamnolom čizlakita in kamnolom granodiorita.. Vzorce so očistili in jih pripravili za manjšo razstavo ob zaključnem poročilu. Udeleženske pa so bile najbolj vesele, da so si nekaj vzorcev lahko odnesle domov.

Skupino je vodil Viljem Podgoršek.

Slika št. 2: Geološka skupina v Štravsovem kamnolomu (foto s. Štajnbaher)

V **botanični skupini** so na začetku tabora udeleženci spoznali z metodo popisovanja rastlinskih vrst in njihovega določanja. Rastline so določali s pomočjo dihotomnih in slikovnih določevalnih ključev.

Na taboru so udeleženci spoznali značilne habitate Rogle (iglaste gozdove, visoka barja in planje). Na Rogli prevladujejo iglasti gozdovi, v katerih najdemo predvsem smreke (*Picea abies*) in borovnice (*Vaccinium myrtillus*). Med iglastimi gozdovi se razprostirajo planje, ki veljajo za revna in kislasi rastišča z značilnimi rastlinami, kot so bela čmerika (*Veratrum album*), jesenska vresa (*Calluna vulgaris*) in volk (*Nardus stricta*). Visoko barje so si ogledali na primeru Lovrenških jezer. Udeleženci so spoznali, da rastline na visokem barju nimajo stika z vodo v tleh, saj rastejo na debeli plasti šote. Tla visokih barj so revna s hranili, zato so rastline nanje prilagojene ali pa hranila pridobivajo na drugačen način.

Drevesne in grmovne vrste so člani botanične skupine spoznavali v občini Oplotnica, ob sprehajalni poti Partovec. Primerjali so število različnih drevesnih in grmovnih vrst, ki se pojavljajo na različnih nadmorskih višinah. Število vrst so tako primerjali na različnih točkah ob cesti, od Zreč do vrha Rogle. Kot smo pričakovali, se število lesnih in grmovnih vrst z nadmorsko višino zmanjšuje. Pri popisovanju rastlin so na Rogli in njeni bližnji okolici našli tudi nekatere zaščitene vrste. Našli so nekaj vrst kukavičevk, panonski svišč (*Gentiana pannonica*) in Ilirski meček (*Gladiolus illyricus*).

Tekom tabora so člani botanične skupine spoznavali tudi uporabne rastline. Preizkusili so se v pripravi čajev iz velike koprive, navadnega rmana, materine dušice in navadne plahtice. Nekaj uporabnih rastlin so spoznali tudi v povezavi z uporabo eteričnih olj za izdelavo mila.

Mentorica botanične skupine je bila Tina Fabijan

Slika št. 3. Botanična skupina ob jezeru Partovec (foto S. Štajnbaher)

Ornitološka skupina je raziskovala večinoma po pobočjih Pohorja, saj območje ponuja nekatere ptičje vrste, ki jih v nižinskih predelih ne najdemo. Hkrati pa so se spustili tudi v dolino, da so lahko primerjali razliko v pojavljanju različnih vrst na različnih nadmorskih višinah. Obiskali so nekatere lokacije kot so okolica hotela, Lovrenška jezera, ribnik Jezerc, ribnik Partovec, Mislinjski jarek ter okolico koč na Pesku. Tako so v 6 dneh opazili 48 vrst ptic, od tega skoraj polovico tudi v nižini. Opazili so kar nekaj vrst ptic, ki so značilne za višinske iglaste gozdove Pohorja. To so gorska sinica, rdečeglavi kraljiček, komatar, mlinarček, krekovt, siva pevka in drevesna cipa. V času tabora pa so nekatere ptice tudi obročkali. To pomeni, da so jim na nogo nadeli obroček z identifikacijsko številko z namenom spremljanja njihovih premikov, življenjske dobe in njihovih življenjskih navad. Ptice so ulovili s pomočjo tankih obročkvalskih mrež, ki so jih postavili na štirih lokacijah. Tako so skupno ujeli in obročkali 32 ptic, ki so pripadale 7 vrstam. Poleg vsega pa so se s skupino veliko naučili tudi o drugih živalskih in rastlinskih vrstah.

Mentor skupine je bil Maks Sešlar

Slika št. 4: Ornitološka skupina (foto S. Štajnbaher)

Skupina za **vodne organizme** je bila v okviru raziskovalnega tabora na Rogli prvič organizirana. Vanjo so bili vključeni štirje udeleženci, stari med 13 in 15 let. Cilj skupine je bil spoznavanje organizmov v različnih tipih voda na območju občin Mislinja, Oplotnica in Zreče ter uvajanje udeležencev v raziskovalni proces.

Pri delu so se udeleženci spoznali z metodami vzorčenja, uporabo dihotomnih določevalnih ključev za določevanje vodnih nevretenčarjev in dvoživk ter uporabo stereo lupe. Vzorce bentoških nevretenčarjev so odvzeli v treh vodotokih neposredno pod izviri – dveh izvirih Dravinje (46.445911, 15.331216 in 46.449434, 15.337264) ter izviru Mislinje (46.455393, 15.325973). Dodatne vzorce so zbrali tudi na Lovrenških jezerih, v manjšem zasebnem ribniku (46.447815, 15.335226) in v ribniku Partovec.

Za vzorčenje v tekočih vodah so uporabili kombinacijo natančnega pregledovanja kamnov in metode brcanja substrata (*kick sampling*), medtem ko so v stoječih vodah vzorce zajemali s kopnega z vodno mrežo. Dvoživke so popisovali v dveh akumulacijskih jezerih na Rogli, na Lovrenških jezerih, jezeru Partovec ter v lužah v gozdu Partovec. Ob tem so spoznali tudi vodne in obvodne rastline.

Organizme iz vzorcev so shranili v 70 % etanolu ter jih določali s pomočjo stereo lupe (do 4× povečava) in določevalnih ključev. Vse organizme so želeli določiti čim natančneje – pri nekaterih so dosegli določitev do vrste, pri drugih pa le do rodu ali družine. V nekaterih primerih so natančnejšo določitev omejevali razpoložljivi določevalni ključi. Skupno so določili **30 taksonov vodnih nevretenčarjev**.

Pri primerjavi različnih tipov voda so ugotovili, da se sestava združb bentoških nevretenčarjev med njimi precej razlikuje. V potokih so skoraj polovico vseh osebkov predstavljale postranice (Asellidae), pogosti so bili tudi vrtinčarji (Turbellaria). Ličink kačjih pastirjev (Odonata) tukaj niso zaznali, medtem ko so bile v stoječih vodah najpogostejša skupina in so predstavljale skoraj polovico vseh zabeleženih osebkov. Med vsemi določenimi skupinami so se kot edine v vseh tipih voda pojavile enodnevnice iz družine Baetidae, kar potrjuje njihovo vlogo splošno razširjenih in tolerantnih vrst v sladkovodnih ekosistemih.

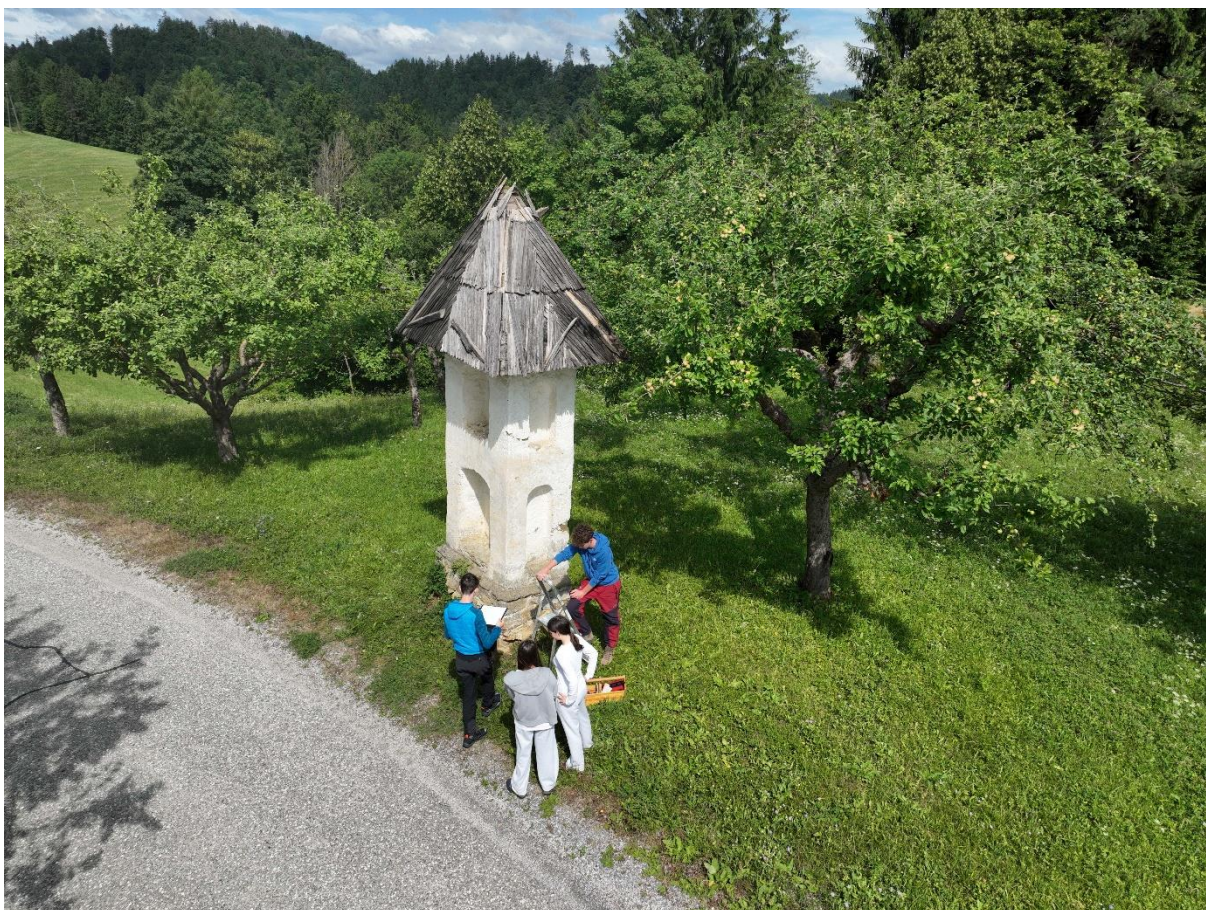
Skupino je vodil Žiga Tertinek.

Slika št. 5: Skupina za vodne organizme (foto S. Štajnbaher)

Arhitekturna skupina se je ukvarjala s proučevanjem kulturne dediščine. Udeleženci skupine so bili prvič na taboru, zato so se najprej seznanili s pojmi kulturne dediščine, okvirno zakonodajo in Registrom kulturne dediščine. Na terenskem delu so si ogledali ostanke nekdanjega železarstva v Mislinji, nato so si ogledali železniški viadukt v Zgornjem Doliču, preko katerega danes poteka kolesarska pot od Velenja do Slovenj Gradca, ogledali so si tudi potek trase ceste skozi Hudo luknjo, ustavili so se pri spomeniku NOB na Završah in ogledali zunanost centra Nordung v Vitanju. Glavno terensko delo je bilo namenjeno meritvam Pristovnikovega znamenja v Završah v občini Mislinja. Zaradi predvidene obnove kužnega znamenja so izmerili vse niše na znamenju, vse njegove dimenzije: višino, širino, talni zidec in streho z vsemi značilnostmi. Zaradi starosti in značilnosti gradnje so kmalu ugotovili, da znamenje in posamezni sestavni deli odražajo tipične lastnosti gradnje v preteklosti, kar pomeni, da so bile vse niše različnih dimenzij, tudi ostale dimenzije se niso skladale s pričakovanju usklajenih mer pri višini in širini. To je kasneje zahtevalo kar veliko napora pri izdelavi tehničnega posnetka.

Skupino je vodila Barbara Lečnik.

Slika št.6: Meritve na Pristovnikovem znamenju (foto S. Štajnbaher)

Novoustanovljeni Regijski park Pohorje nam je predstavila Andreja Senegačnik iz Zavoda za varstvo narave OE Maribor. Predstavila nam je tudi tematsko učilnico kot novo pridobitev na Rogli in ostale aktivnosti, ki potekajo ob promociji parka.

Slika št. 7: Predstavitev Regijskega parka Pohorje (foto S. Štajnbaher)

Tudi letos so se udeleženci zapeljali po sankališču na Zlodejevem, pri čemer smo zaradi okvare izkoristili edino možnost v sklopu tabora, udeleženci so prav tako plavali v notranjem bazenu, pot med krošnjami pa je potekala v idealnih razmerah – bili smo skoraj edini obiskovalci. Mentorji so predstavili posamezne tematske točke ob poti, vrhunec obiska te poti pa je predstavljala novost na poti-dva trampolina in že običajni spust po okroglem toboganu.

Slika št. 8: Pot med krošnjami (foto s. Štajnbaher)

Tudi peka palačink v izvedbi udeležencev letos ni izostala. Od zunanjih nočnih aktivnosti pa je bil izveden samo nočni pohod na razgledni stolp, medtem ko je predviden nočni lov metuljev preprečilo slabo in zelo hladno vreme.

Kot vsako leto je delo na letošnjem taboru s kamero vestno dokumentiral Dušan Kotnik.

Ob koncu tabora so udeleženci vodstvu občine Zreče in seveda svojim staršem predstavili delovne rezultate enotedenskega dela.

Vodja tabora:
Srečko Štajnbaher